

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย (AFET) เป็นตลาดทุนแห่งหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรของไทย โดยเริ่มต้นมาจากความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ทั้งในด้านปัญหาสินค้าเกษตรด้านการผลิตและปัญหาการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าเกษตรที่มีความผันผวน ซึ่งเป็นปัญหาต่อการวางแผนการผลิต การกระจายรายได้ และส่งผลถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในตลาด (เกษตรกร ผู้ค้า และ ผู้บริโภค) ซึ่งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าจะเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาความผันผวนดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ งานวิจัยนี้ได้ศึกษาถึงการทำงานของตลาด AFET และได้ศึกษาราคาสินค้าที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาก่อนและหลังเปิดให้มีการซื้อขายในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทยมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพราคาของตลาด โดยจะพิจารณาจากข้อมูลราคายาเดือนของสินค้า 3 ชนิด คือ ยางแผ่นรมควันชั้น 3 ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2552 ข้าวขาว 5% ตั้งแต่เดือน เมษายน พ.ศ. 2550 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552 และข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2551 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2551 โดยทดสอบค่าทางสถิติของราคาในตลาดล่วงหน้าและตลาดปัจจุบันในช่วงเวลา t และ $t-1$ ทดสอบค่าสัมประสิทธิ์อัตโนมัติสหสัมพันธ์ (Autocorrelation) เพื่อวิเคราะห์การส่งผ่านข้อมูลข่าวสารจากราคาสินค้า และทดสอบความแปรปรวน (F Test) เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงราคาก่อนและหลังของสินค้าทั้ง 3 ชนิด

5.1.1 การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์อัตโนมัติสหสัมพันธ์ (Autocorrelation)

จากผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์อัตโนมัติสหสัมพันธ์ (Autocorrelation) พบว่า ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 และราคาข้าวขาว 5% มีประสิทธิภาพราคาในระดับที่ 1 weak-form หมายความว่า ราคาสินค้าทั้งสองชนิดในตลาดปัจจุบันและในตลาดล่วงหน้า ณ ช่วงหนึ่งๆ สามารถสะท้อนข้อมูลข่าวสารในช่วงเวลานั้นออกมาได้อย่างครบถ้วน แต่ราคาข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 ไม่มีประสิทธิภาพราคาในระดับที่ 1 weak-form ดังนี้

จากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์อัตโนมัติสหสัมพันธ์ ของสมการราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (AFET) ณ เวลา t ที่ประมาณโดยตัวแปรอิสระที่ประกอบด้วย ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (AFET) ณ เวลา $t-1$, ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ในตลาดกลางหาดใหญ่ ณ เวลา t และ ณ เวลา $t-1$ และอัตราแลกเปลี่ยน ปรากฏว่าตัวแปรดังกล่าวไม่เกิดปัญหาอัตโนมัติสหสัมพันธ์ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หมายความว่า ถ้าราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (AFET) ณ เวลา $t-1$ ณ เดือนนี้ปรับเพิ่มขึ้น ก็ไม่ได้หมายความว่า จะส่งผลให้ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (AFET) ณ เวลา $t-1$ ณ เดือนถัดไปปรับเพิ่มขึ้นตามไปด้วย, ถ้าราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ในตลาดกลางหาดใหญ่ ณ เวลา t เดือนนี้ปรับเพิ่มขึ้น ก็ไม่ได้หมายความว่า จะส่งผลให้ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ในตลาดกลางหาดใหญ่ ณ เวลา t ณ เดือนถัดไปปรับเพิ่มขึ้นตามไปด้วย และถ้าราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ในตลาดกลางหาดใหญ่ ณ เวลา $t-1$ เดือนนี้ปรับเพิ่มขึ้น ก็ไม่ได้หมายความว่า จะส่งผลให้ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ในตลาดกลางหาดใหญ่ ณ เวลา $t-1$ ณ เดือนถัดไปปรับเพิ่มขึ้นตามไปด้วย อธิบายได้ว่ายางแผ่นรมควันชั้น 3 มีประสิทธิภาพราคาในระดับที่ 1 weak-form หรืออาจกล่าวได้ว่า ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ในตลาดปัจจุบันและในตลาดล่วงหน้า ณ ช่วงหนึ่งๆ สามารถสะท้อนข้อมูลข่าวสารในช่วงเวลานั้น ออกมาได้ครบถ้วน

จากการทดสอบค่าอัตโนมัติสหสัมพันธ์ของสมการ ราคาข้าวขาว 5% ในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (AFET) ณ เวลา t ที่ประมาณโดยตัวแปรอิสระที่ประกอบด้วย ราคาข้าวขาว 5% ในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (AFET) ณ เวลา $t-1$, ราคาข้าวขาว 5% ในตลาดส่งออก F.O.B ณ เวลา t และ ณ เวลา $t-1$ และอัตราแลกเปลี่ยน ปรากฏว่าตัวแปรดังกล่าวไม่มีปัญหาอัตโนมัติสหสัมพันธ์ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หมายความว่า ถ้าราคาข้าวขาว 5% ในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (AFET) ณ เวลา $t-1$ ณ เดือนนี้ปรับเพิ่มขึ้น ก็ไม่ได้หมายความว่า จะส่งผลให้ราคาข้าวขาว 5% ในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (AFET) ณ เวลา $t-1$ ณ เดือนถัดไปปรับเพิ่มขึ้นตามไปด้วย , ถ้าราคาข้าวขาว 5% ในตลาดส่งออก F.O.B ณ เวลา t เดือนนี้ปรับเพิ่มขึ้น ก็ไม่ได้หมายความว่า จะส่งผลให้ราคาข้าวขาว 5% ในตลาดกลางหาดใหญ่ ณ เวลา t ณ เดือนถัดไปปรับเพิ่มขึ้นตามไปด้วย และถ้าราคาข้าวขาว 5% ในตลาดส่งออก F.O.B ณ เวลา $t-1$ เดือนนี้ปรับเพิ่มขึ้น ก็ไม่ได้หมายความว่า จะส่งผลให้ราคาข้าวขาว 5% ในตลาดกลางหาดใหญ่ ณ เวลา $t-1$ ณ เดือนถัดไปปรับเพิ่มขึ้นตามไปด้วย อธิบายได้ว่าข้าวขาว 5% มีประสิทธิภาพราคาในระดับ

ที่ 1 weak-form หรืออาจกล่าวได้ว่า ราคาข้าวขาว 5% ในตลาดปัจจุบันและในตลาดล่วงหน้า ณ ช่วงหนึ่งๆ สามารถสะท้อนข้อมูลข่าวสารได้อย่างครบถ้วน

จากการทดสอบค่าอัตโนมัติสัมพันธ์ของสมการราคาข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 ในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (AFET) ณ เวลา t ที่ประมาณโดยตัวแปรอิสระที่ประกอบด้วย ราคาข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 ในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (AFET) ณ เวลา $t-1$, ราคาข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 ในตลาดส่งออก F.O.B ณ เวลา t และ ณ เวลา $t-1$ และอัตราแลกเปลี่ยน ปรากฏว่าตัวแปรดังกล่าวเกิดปัญหาอัตโนมัติที่ระดับนัยสำคัญ .05 หมายความว่า ถ้าราคาข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 ในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (AFET) ณ เวลา $t-1$ ณ เดือนนี้ปรับเปลี่ยน ราคาข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 ในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (AFET) ณ เวลา $t-1$ ณ เดือนถัดไปอาจจะปรับเปลี่ยนตามไปด้วย , ถ้าราคาข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 ในตลาดส่งออก F.O.B ณ เวลา t เดือนนี้ปรับเปลี่ยน ราคาข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 ในตลาดกลางหัดใหญ่ ณ เวลา t ณ เดือนถัดไปอาจจะปรับเปลี่ยนตามไปด้วย และถ้า ราคาข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 ในตลาดส่งออก F.O.B ณ เวลา $t-1$ เดือนนี้ปรับเปลี่ยน ราคาข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 ในตลาดกลางหัดใหญ่ ณ เวลา $t-1$ ณ เดือนถัดไปอาจจะปรับเปลี่ยนตามไปด้วย อธิบายได้ว่าข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 ไม่มีประสิทธิภาพราคาในระดับที่ 1 weak-form หรืออาจกล่าวได้ว่า ราคาข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 ในตลาดปัจจุบันและในตลาดล่วงหน้า ณ ช่วงหนึ่งๆ ไม่สามารถสะท้อนข้อมูลข่าวสารได้อย่างครบถ้วน

5.1.2 ผลการทดสอบความแปรปรวน (F-test)

จากผลการทดสอบความแปรปรวน สถิติทดสอบ คือ F-test พบว่า

ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 มีค่า F ที่คำนวณได้ เท่ากับ 3.5281 ตกอยู่ใน Critical Region จึงปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ก่อนเปิดตลาด AFET และหลังเปิดตลาด AFET แตกต่างกัน โดยมีค่าความแปรปรวนของราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ในตลาดปัจจุบันช่วงก่อนเปิดซื้อขายในตลาด AFET เท่ากับ 82.99 และช่วงหลังเปิดซื้อขายในตลาด AFET มีความแปรปรวนเท่ากับ 292.81 อธิบายได้ว่าหลังเปิดให้มีการซื้อขายในตลาดล่วงหน้าราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 มีความผันผวนเพิ่มขึ้น

ราคาข้าวขาว 5% มีค่า F ที่คำนวณได้ เท่ากับ 189.3046 ตกอยู่ใน Critical Region จึงปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงราคาข้าวขาว 5% ก่อนเปิดซื้อขายในตลาด AFET และหลังเปิดซื้อขายในตลาด AFET แตกต่างกัน โดยมีค่าความแปรปรวนของราคาข้าวขาว 5% ในตลาดปัจจุบันช่วงก่อนเปิดซื้อขายในตลาด AFET เท่ากับ 0.19 และช่วงหลังเปิดซื้อขายในตลาด AFET มีความแปรปรวนเท่ากับ 36.61 อธิบายได้ว่าหลังเปิดให้มีการซื้อขายในตลาดล่วงหน้าราคาข้าวขาว 5% มีความผันผวนเพิ่มขึ้น

ราคาข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 มีค่า F ที่คำนวณได้ เท่ากับ 6.0716 ตกอยู่ใน Critical Region จึงปฏิเสธสมมติฐานหลักที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงราคาข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 ก่อนเปิดซื้อขายในตลาด AFET แตกต่างจากหลังเปิดซื้อขายในตลาด AFET โดยมีค่าความแปรปรวนของราคาหอมมะลิ 100% ชั้น 2 ในตลาดปัจจุบันช่วงก่อนเปิดซื้อขายในตลาด AFET เท่ากับ 44.94 และราคาช่วงหลังเปิดซื้อขายในตลาด AFET มีความแปรปรวนเท่ากับ 8.44 อธิบายได้ว่าหลังเปิดให้มีการซื้อขายในตลาดล่วงหน้าราคาข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 มีความผันผวนลดลง

จากผลการทดสอบค่าทางสถิติทั้ง 2 วิธี ดังกล่าว พบว่า ประสิทธิภาพราคาตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย (AFET) ของราคาสินค้าของสินค้าทั้ง 3 ชนิด จากการทดสอบสมการภายใต้ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 พบว่าราคาข้างแผ่นรมควันชั้น 3 และราคาข้าวขาว 5% มีประสิทธิภาพราคาในระดับที่ 1 weak-form เนื่องจากผลการทดสอบค่าสถิติไม่เกิดปัญหา Autocorrelation อธิบายได้ว่าราคาสินค้าทั้ง 2 ชนิด ในตลาดปัจจุบันและในตลาดล่วงหน้า ณ ช่วงหนึ่งๆ สามารถสะท้อนข้อมูลข่าวสารได้อย่างครบถ้วน แต่ค่าสถิติ F-test ที่คำนวณได้ พบว่า ราคาข้างแผ่นรมควันชั้น 3 และข้าวขาว 5 % มีความผันผวนเพิ่มขึ้นหลังจากที่มีการเปิดให้มีการซื้อขายในตลาด AFET

ในส่วนของราคาข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 เกิดปัญหา Autocorrelation พบว่ายังไม่มีประสิทธิภาพราคาในระดับที่ 1 weak-form อธิบายได้ว่าราคาสินค้าทั้ง 2 ชนิด ในตลาดปัจจุบันและในตลาดล่วงหน้า ณ ช่วงหนึ่งๆ ยังไม่สามารถสะท้อนข้อมูลข่าวสารได้อย่างครบถ้วน แต่หลังจากเปิดให้มีการซื้อขายในตลาด AFET ราคาข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 มีความผันผวนลดลง

สรุปได้ว่า ราคาสินค้าเกษตรทั้ง 3 ชนิด ที่ศึกษาได้สะท้อนข่าวสารของตลาดในด้านอุปสงค์และอุปทานของตลาดในอนาคต โดยราคาข้างแผ่นรมควินชั้น 3 และข้าวขาว 5 % สามารถใช้เป็นราคาอ้างอิงสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในตลาด ทั้งภาคเกษตร ภาคธุรกิจ และภาครัฐ สามารถนำข้อมูลราคาสินค้าทั้งสองชนิดไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจ หรือการจัดทำกลยุทธ์ เพื่อวางแผนการผลิต หรือวางแผนนโยบาย สำหรับคาดการณ์ราคาสินค้าเกษตรในอนาคตได้ ส่วนราคาข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 ยังไม่สามารถนำมาใช้อ้างอิงเนื่องจากสินค้าชนิดนี้เพิ่งเริ่มเปิดซื้อขายในตลาด มูลค่าการซื้อขายยังน้อย ราคาจึงอาจยังไม่สะท้อนประสิทธิภาพในตลาดได้ ทั้งนี้การนำข้อมูลราคาดังกล่าวมาใช้ประโยชน์จะต้องคำนึงถึงปัจจัยภายนอกอื่นที่อยู่นอกเหนือการควบคุมที่อาจส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงราคาในตลาดสินค้าล่วงหน้ารวมด้วย(จากข้อมูลศึกษาในอดีต และจากข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังกล่าวในบทที่ผ่านมา) เช่น ราคาข้างแผ่นรมควินชั้น 3 อิงกับราคาในตลาดโลกและราคาในตลาดล่วงหน้าต่างประเทศ และราคาข้าวมีการแทรกแซงราคาจากรัฐบาลซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการบิดเบือนกลไกตลาด การเปลี่ยนแปลงปัจจัยอื่นดังกล่าวซึ่งอยู่นอกเหนืองานวิจัยในครั้งนี้ มีผลต่ออุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรทำให้ราคาสินค้าเกษตรผันผวนโดยสินค้าข้างแผ่นรมควินชั้น 3 และ ข้าวขาว 5 % มีความผันผวนเพิ่มขึ้นหลังจากที่เปิดให้มีการซื้อขายในตลาดล่วงหน้า ซึ่งเป็นเพราะอุปสงค์ในตลาดที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่อุปทานของสินค้าไม่สามารถปรับเพิ่มขึ้นได้ทันกับความต้องการ เช่น ยางพารามีความต้องการใช้เพิ่มขึ้นจากอุปสงค์ของประเทศจีน ข้าวในประเทศผู้ส่งออกรายอื่นประสบปัญหาภัยธรรมชาติทำให้มีปริมาณส่งออกสู่ตลาดโลกลดลง ราคาจึงผันผวนดังกล่าว และ ประกอบกับข้าวยังเป็นสินค้าที่มีการแทรกแซงจากรัฐบาลทำให้มีมูลค่าการซื้อขายในตลาดน้อยกว่ายางพารา เพราะช่วงที่รัฐใช้นโยบายช่วยเหลือเกษตรกร ราคาปัจจุบันจะสูงกว่าราคาในตลาดล่วงหน้าส่งผลให้นักลงทุนเข้ามาซื้อขายในตลาดลดลง

5.2 ข้อจำกัดของงานวิจัยเฉพาะเรื่อง

5.2.1 งานวิจัยเฉพาะเรื่องฉบับนี้ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพราคาของตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูล Time series รายเดือน ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เริ่มเปิดตลาดถึงปัจจุบันประมาณ 5 ปี ซึ่งสินค้าแต่ละประเภทเปิดให้ซื้อขายได้ไม่นาน ทั้งนี้หากมีการขยายเวลาศึกษาออกไปอีก หรือมีการเปลี่ยนช่วงของข้อมูล อาจทำให้ผลการทดสอบเปลี่ยนแปลงได้

5.2.2 ข้อมูลราคาสินค้าที่ใช้ในการศึกษาแม้ว่าเป็นข้อมูลราคาที่น่าเชื่อถือมากที่สุดในปัจจุบัน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าจะเป็นข้อมูลที่ถูกต้องที่สุดตรงตามมาตรฐานที่ระบุในสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (Contract specification)

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 สามารถนำเครื่องมืออื่นๆ มาศึกษาการทำนายข้อมูลราคาเพื่อทดสอบประสิทธิภาพราคาของตลาด AFET เช่นเดียวกับการทำนายความแม่นยำในการทำนายดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ เครื่องมือทางเทคนิค (Technical Analysis) เครื่องมือดัชนีกำลังสัมพัทธ์ (Relative Strength Index: RSI) เป็นต้น

5.3.2 เป้าหมายการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย คือ ป้องกันความเสี่ยงของเกษตรกร และจากการศึกษาพบว่าเกษตรกรยังไม่สามารถเลือกใช้ประโยชน์จากตลาดล่วงหน้าโดยตรง ซึ่งความหวังในการที่เกษตรกรไทยจะเข้าไปขายสินค้าในตลาดล่วงหน้าเพื่อป้องกันความเสี่ยงเนื่องจากราคาผันผวนอาจทำได้ยากเพราะเกษตรกรไทยส่วนใหญ่มีข้อจำกัดเรื่องเงินทุน ดังนั้นหากมีการซื้อขายในตลาดล่วงหน้าผ่านสหกรณ์อาจเป็นไปได้ที่ฝั่งผู้ผลิตจะสามารถเข้ามามีบทบาทในตลาดล่วงหน้าเพิ่มมากขึ้น เพราะสหกรณ์จะเป็นองค์กรที่รวบรวมสินค้าเกษตรจากเกษตรกรรายย่อยให้มีปริมาณผลผลิตมากพอที่จะเข้าไปขายในตลาดซื้อขายล่วงหน้าได้ นอกจากนี้รัฐบาลสามารถนำผู้จัดการสหกรณ์ที่มีศักยภาพเพียงพอมาฝึกทักษะความรู้ในการซื้อขายในตลาด และการบริหารความเสี่ยงของสินค้าเกษตรเพื่อให้คำแนะนำแก่ชุมชนนั้นได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าให้สหกรณ์ทำหน้าที่ซื้อสินค้าเกษตรล่วงหน้าจากเกษตรกร (Forward) และนำมาขายในตลาดฟิวเจอร์ส โดยมีส่วนเหลือมราคาสวนน้อยเป็นค่าบริการงานซึ่งสามารถนำเป้าหมายดังกล่าวไปทดสอบประสิทธิภาพของตลาดซื้อขายล่วงหน้าแห่งประเทศไทยในด้านอื่นนอกเหนือจากประสิทธิภาพราคาได้